

Erhvervsstyrelsen, den 31. august 2015

UDKAST

Resumé – anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om erhvervsdrivende fonde

Indholdsfortegnelse

- 1. Indledning**
- 2. Generelt om lov om erhvervsdrivende fonde**
- 3. De væsentligste ændringer i forhold til reglerne i den tidligere lov om erhvervsdrivende fonde**
 - 3.1. Indførelse af definition på erhvervsdrivende fond
 - 3.2. Registrering og frister
 - 3.3. Samling af fondsmyndighedsopgave hos Erhvervsstyrelsen
 - 3.4. Klarere regler om ledelse, herunder om ledelsens ansvar og forpligtelser
 - 3.5. Revision
 - 3.6. Præciserede regler om vedtægtsændring
 - 3.7. Forenkledede regler om fusion
- 4. Forslag til ændringer i anordningsudkastet som følge af de grønlandske forhold**
 - 4.1. Frister for anmeldelse af oplysninger m.v. om fondes forhold til Erhvervsstyrelsen
 - 4.2. Frister for kreditorer og kapitalejere til at reagere på opfordringer, som offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system, til at anmelde deres krav m.v. over for fonden
 - 4.3. Registreringer om fondes forhold offentliggøres fremover alene i Erhvervsstyrelsens it-system
- 5. Anordningens ikrafttræden for Grønland og overgangsbestemmelser m.v.**

1. Indledning

Med det fremsendte udkast til kongelig anordning er det hensigten at opdatere lovgivningen om de erhvervsdrivende fonde for Grønland, således at den hidtil gældende kongelige anordning nr. 621 af 23. juni 2008 om ikrafttræden for Grønland af lov om erhvervsdrivende fonde erstattes af en ny anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om erhvervsdrivende fonde med de ændringer, der følger af de grønlandske forhold.

Anordningsudkastet har således til formål at sætte den nye lov om erhvervsdrivende fonde, jf. lov nr. 712 af 25. juni 2014¹ i kraft for Grønland ved kongelig anordning med de ændringer, der følger af de grønlandske forhold. Det skal i den forbindelse nævnes, at den nye lov om erhvervsdrivende fonde også indeholder visse ændringer til årsregnskabsloven og lov om erhvervsankenævnet. Disse ændringer er ikke medtaget i vedlagte anordningsudkast. Det kommende udkast til en opdatering af anordningen om ikrafttræden for Grønland af årsregnskabsloven vil bl.a. indeholde de ændringer, der følger af den nye lov om erhvervsdrivende fonde.

2. Generelt om lov om erhvervsdrivende fonde

I Danmark har de erhvervsdrivende fonde siden 1985 været reguleret af lov om erhvervsdrivende fonde. Folketinget vedtog loven samtidig med lov om fonde og visse foreninger på baggrund af et udvalgsarbejde, jf. Betænkning om fonde, nr. 970/1982.

I 2009 vedtog et bredt flertal i Folketinget en ny lov om aktie- og anpartsselskaber (selskabsloven), der indebærer en grundlæggende reform af selskabslovgivningen, som nærmere omtalt i resumé til udkast til anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om aktie- og anpartsselskaber (selskabsloven).

Formålet med den nye lov om erhvervsdrivende fonde er at gennemføre en tilsvarende reform af reguleringen for de erhvervsdrivende fonde, således at der gælder ensartede regler for de forskellige virksomhedsformer i Danmark, dog under iagttagelse af de særlige kendetegn, der gælder for de forskellige virksomhedsformer, herunder fondsformen. Dette vil for fondene især sige det forhold, at fondene er selvejende, og at der som modsvar herpå er en fondsmyndighed, der fører tilsyn med fonden.

Den tidligere lov om erhvervsdrivende fonde byggede på en række punkter på den tidligere selskabslovgivning. Den gennemførte reform af selskabsreguleringen affødte derfor et naturligt behov for at se nærmere på, hvilken betydning selskabsreformen har i forhold til reglerne for erhvervsdrivende fonde. Samtidig har udviklingen de senere år generelt betydet et øget fokus på ansvarlighed, åbenhed og god virksomheds- og ledelseskultur. Det gælder f.eks. i forhold til corporate governance (god selskabsledelse), hvor børsnoterede selskaber i dag følger en række principper omkring god selskabsledelse. Hertil kommer, at der i de senere år har været rejst spørgsmål vedrørende gennemsigtigheden og tilsynet med de erhvervsdrivende fonde, herunder rammerne for ledelsen, dens sammensætning og uafhængighed.

Den nye lov om erhvervsdrivende fonde betød i lyset heraf:

- en modernisering af lovgrundlaget for erhvervsdrivende fonde på linje med selskabslovgivningen,
- en øget åbenhed om bestyrelsens aktiviteter og uddelinger samt
- en styrkelse af fondsmyndighedens muligheder i forhold til bestyrelsen.

¹ som ændret ved lov nr. 738 af 1. juni 2015 om ændring af årsregnskabsloven og forskellige andre love (Reduktion af administrative byrder, tilpasning til de internationale regnskabsstandarder, gennemførelse af det nye regnskabsdirektiv og af ændringer til gennemsigtighedsdirektivet m.v.)

Der henvises udover beskrivelsen nedenfor til bemærkningerne til den nye lov om erhvervsdrivende fonde. Det kan endvidere oplyses, at Erhvervsstyrelsen har udarbejdet en række vejledninger til brug for de erhvervsdrivende fonde og deres rådgivere om reglerne anvendelse i praksis, f.eks. i forbindelse med stiftelse, uddelinger samt ophør. Vejledningerne kan ses på Erhvervsstyrelsens hjemmeside.

3. De væsentligste ændringer i forhold til reglerne i den tidligere lov om erhvervsdrivende fonde

I underafsnittene til afsnit 3 omtales de væsentligste ændringer, der er indført med den nye lov om erhvervsdrivende fonde, i forhold til reglerne i den tidligere lov om erhvervsdrivende fonde.

Det bemærkes, at en række regler, som tidligere har fremgået af opløsningsbekendtgørelsen, nu er indarbejdet i loven. Reglerne er videreført stort set uændrede i loven.

I det fremsendte anordningsudkast er der, som følge af de grønlandske forhold, foreslået en række ændringer for grønlandske erhvervsdrivende fonde i forhold til reglerne, som gælder for danske erhvervsdrivende fonde. De foreslåede ændringer er nærmere omtalt i afsnit 4 i resumeet.

3.1. Indførelse af definition på erhvervsdrivende fond

Den tidligere lov om erhvervsdrivende fonde indeholdt ikke en definition af, hvornår der er tale om en fond. Fondsbegrebet bygger på uskrevne fondsretlige grundsætninger, som nu er blevet indarbejdet i loven.

De fondsretlige grundsætninger indebærer, at en fond navnlig har følgende karakteristika:

- 1) En formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue.
- 2) Et eller flere bestemte formål.
- 3) Rådighedsbeføjelserne tilkommer en selvstændig ledelse.
- 4) Fonden kan som sådan erhverve rettigheder og indgå forpligtelser, dvs. at den er et selvstændigt retssubjekt.
- 5) Ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue, d.v.s. at ejendomsretten til fondens formue tilkommer fonden som sådan.

Ud over ovennævnte betingelser er en fond endvidere karakteriseret ved, at fonden principielt er oprettet uden tidsbegrænsning.

3.2. Registrering og frister

I den tidligere lov om erhvervsdrivende fonde var reglerne for erhvervsdrivende fonde om registrering og frister lig dem, som var gældende for aktieselskaber og anpartsselskaber i henhold til den tidligere aktieselskabslov og anpartsselskabslov. Der var dog en forlænget frist for anmeldelse af stiftelse (tre måneder) og efterfølgende ændringer (fire uger).

I den nye lov om erhvervsdrivende fonde er anmeldelsesfristen for fonde ændret til en generel registrerings- og anmeldelsesfrist på to uger. Der åbnes desuden op for brug af selvregistrering på flere områder, når Erhvervsstyrelsens it-system er udviklet hertil.

Der er fortsat hjemmel til at fastsætte nærmere regler ved bekendtgørelse, som vil blive benyttet til at foretage en række ændringer i Erhvervsstyrelsens anmeldelsesbekendtgørelse.

3.3. Samling af fondsmyndighedsopgaver hos Erhvervsstyrelsen

Efter den tidligere lov om erhvervsdrivende fonde var fondsmyndighedsopgaverne delt mellem erhvervs- og vækstministeren (Erhvervsstyrelsen) og justitsministeren (Civilstyrelsen). Justitsministeren (Civilstyrelsen) var fondsmyndighed for de fonde, hvis hovedformål hørte under justitsministerens område, og for fonde med flere ligestillede formål.

Fondsmyndigheden fører et fondsretligt tilsyn med, at fonden ledes forsvarligt i overensstemmelse med lovgivningen og fondsvedtægten. Der er tale om et legalitetstilsyn (dvs. om lovgivningen er overholdt), og fondsmyndigheden skal således ikke vurdere hensigtsmæssigheden af ledelsens forretningsmæssige dispositioner.

Baggrunden for fondsmyndighedstilsynet er, at fonde adskiller sig fra øvrige virksomhedsformer ved, at der ikke er en ejerkreds og typisk heller ikke nogen anden kreds af påtaleberettigede. Det forhold, at fonde ikke har en ejerkreds, betyder, at der ikke er nogen ejere, der – som generalforsamlingen i f.eks. et aktie- eller anpartsselskab – kan påvirke fondsbestyrelsens dispositioner eller kan påse, at bestyrelsen administrerer fonden forsvarligt og i overensstemmelse med loven og fondens vedtægt.

I den nye lov om erhvervsdrivende fonde er fondsmyndighedskompetencen i relation til alle de erhvervsdrivende fonde samlet hos Erhvervsstyrelsen, og den 1. december 2014 overtog Erhvervsstyrelsen derfor fondsmyndighedsopgaven i relation til de erhvervsdrivende fonde, der hidtil har haft Civilstyrelsen som fondsmyndighed.

3.4. Klarere regler om ledelse, herunder om ledelsens ansvar og forpligtelser

Bestyrelsen er fondens øverste myndighed og skal bestå af mindst tre medlemmer. Bestyrelsen varetager den overordnede og daglige ledelse af fonden, medmindre bestyrelsen har ansat en direktion til den daglige ledelse af fonden. Ved et bestyrelsesmedlems afgang udpeges det nye medlem i overensstemmelse med vedtægten, da der ingen ejere er til at vælge og kontrollere ledelsen af fonden.

Det forhold, at en fond ingen ejere har til at vælge og kontrollere ledelsen af fonden, indebærer en afgørende forskel fra kapital-selskaber (aktie- og anpartsselskaber) og har stor betydning for reguleringen af fondens ledelse. Fondsmyndigheden er således tillagt kompetence til at kontrollere og godkende bestyrelsens beslutninger i forhold til vedtægtsændringer, ekstraordinære dispositioner, visse bestyrelsessammensætninger m.m.

Endvidere kan fondsmyndigheden nedsætte et vederlag, der findes for højt, og give bestyrelsen påbud om at følge loven. Endelig kan fondsmyndigheden afsætte et medlem af bestyrelsen, der anses for klart uegnet til hvervet.

Den nye lov om erhvervsdrivende fonde har betydet, at der er indført klarere regler for bestyrelsens pligter og ansvar svarende til de regler, der blev indført i selskabsloven. Såvel bestyrelsens som direktionens ansvar og pligter er således bl.a. blevet nærmere reguleret, ligesom der er indført krav om, at bestyrelsen skal have en forretningsorden.

Den nye lov indeholder endvidere en regel om et særligt årsregnskabsmøde, hvor bestyrelsen godkender årsrapporten, og hvor revisor skal være til stede.

Endelig er der indført regler om, at bestyrelsen skal forholde sig til et sæt anbefalinger for god fondsledelse udstedt af den uafhængige Komite for god Fondsledelse.

3.5. Revision

Fondene er som udgangspunkt underlagt de samme bestemmelser om revision som kapital-selskaberne (aktie- og anpartsselskaber). Uanset fondens størrelse er der dog altid krav om, at en erhvervsdrivende fonds årsregnskab skal revideres af en godkendt revisor (statsautoriseret eller registreret). Der er ikke mulighed for at fravælge revision af fondes årsregnskaber, da fondenes særlige forhold som selvejende ikke giver mulighed for en lempet revisionspligt, fordi reviderede årsregnskaber er et vigtigt redskab i tilsynet med de erhvervsdrivende fonde.

I den nye lov om erhvervsdrivende fonde er revisors ansvar og opgaver skærpet. Fremover er der kun mulighed for udpegning i henhold til vedtægten i op til syv år. Herefter skal fonden følge udgangspunktet om, at revisor vælges af bestyrelsen for et år ad gangen. Valget skal ske på det årlige årsregnskabsmøde.

Endelig er revisors indberetningspligt endvidere skærpet, så revisor straks skal underrette fondsmyndigheden, hvis revisor støder på overtrædelser af loven eller vedtægten, som ikke er uvæsentlige.

3.6. Præciserede regler om vedtægtsændring

Bestyrelsen i en erhvervsdrivende fond kan med tilladelse fra fondsmyndigheden og i visse tilfælde efter samtykke fra Civilstyrelsen beslutte at ændre en vedtægtsbestemmelse. En erhvervsdrivende fonds sammenlægning med en ikke-erhvervsdrivende fond behandles på samme måde som en vedtægtsændring.

I den nye lov om erhvervsdrivende fonde er det præciseret, at en vedtægtsændring som udgangspunkt alene kræver fondsmyndighedens tilladelse. En ændring af vedtægtsbestemmelser om formål eller uddeling samt ved frivillig likvidation skal

Civilstyrelsens samtykke og som hidtil indhentes, før fondsmyndighedens tilladelse gives. Dette gælder, uanset at Civilstyrelsen ikke længere er fondsmyndighed for visse af de erhvervsdrivende fonde.

3.7. Forenklede regler om fusion

Reglerne om fusion i den tidligere lov om erhvervsdrivende fonde svarede i udgangspunktet til reglerne for kapital selskaber (aktie- og anpartsselskaber). Der var således krav om offentliggørelse af en fusionsplan, som efterfølgende skulle gennemføres ved anmeldelse til Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed. En fusion kræver altid tilladelse fra fondsmyndigheden, samt eventuelt samtykke fra Civilstyrelsen.

I den nye lov om erhvervsdrivende fonde er fusionsprocessen forenklet væsentligt. Konsekvensen heraf er, at fusion af erhvervsdrivende fonde fremover skal kunne foregå ved kun en enkelt beslutning i bestyrelsen i stedet for de hidtidige to.

Den forenklede fusionsproces betyder, at der ikke er krav om, at der skal ske offentliggørelse af modtagelsen af en fusionsplan (og en vurderingsmandserklæring om kreditorernes stilling), men derimod at fusionsdokumenterne i stedet primært skal udarbejdes til brug for fondsmyndighedens vurdering af, om fusionen kan tillades. Som hidtil vil en fusion af fonde kræve, at fondene skal have beslægtede formål, og at den ophørende fonds formål samtidig enten vil blive væsentligt bedre varetaget ved fusionen, eller ikke længere eller kun vanskeligt kan opfyldes eller er blevet uhensigtsmæssigt.

4. Forslag til ændringer i anordningsudkastet som følge af de grønlandske forhold

I det fremsendte anordningsudkast er der foreslået en række ændringer i forhold til de danske regler som følge af de grønlandske forhold. Det drejer sig navnlig om følgende:

4.1. Frister for anmeldelse af oplysninger m.v. til Erhvervsstyrelsen

I lighed med den tidligere lov om erhvervsdrivende fonde indeholder den nye lov om erhvervsdrivende fonde en række frister for anmeldelse af registreringspligtige forhold til Erhvervsstyrelsen (tidligere Erhvervs- og Selskabsstyrelsen) med henblik på registrering.

I lyset af den teknologiske udvikling er fristerne for anmeldelse til Erhvervsstyrelsen af registreringspligtige forhold ændret således, at anmeldelsesfristen generelt er på 2 uger. Visse anmeldelsesfrister, der før var på 4 uger, er således ændret til 2 uger. Derved opnås en hurtigere opdatering af de registrerede oplysninger om selskaberne i Erhvervsstyrelsens it-system, som er offentligt tilgængeligt.

For grønlandske erhvervsdrivende fonde er anmeldelsesfristerne i den gældende anordning om ikrafttræden for Grønland af den hidtidige lov om erhvervsdrivende fonde forlænget med

3 uger i forhold til fristerne i den tidligere lov om erhvervsdrivende fonde som følge af de grønlandske forhold. For grønlandske erhvervsdrivende fonde er anmeldelsesfristerne i henhold til de gældende anordninger således på 7 uger i dag.

I anordningsudkastet er 2-ugers frister i den nye lov om erhvervsdrivende fonde for indsendelse af anmeldelser m.v. til Erhvervsstyrelsen overalt foreslået forlænget til 5 uger.

4.2. Frister for kreditorer og kapitalejere til at reagere på opfordringer, som offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system, til at anmelde deres krav m.v. over for fonden

Lov om erhvervsdrivende fonde indeholder bestemmelser om, at kreditorer og kapitalejere skal reagere inden udløbet af en vis frist på opfordringer fra fonden til f.eks. at anmelde deres krav til fonden.

Det gælder f.eks., hvis den erhvervsdrivende fond ønsker at foretage en kapitalnedsættelse til uddeling. Her skal fonden i henhold til lov om erhvervsdrivende fonde opfordre dets kreditorer til at anmelde deres krav til fonden inden for en frist på 4 uger. Opfordringen til kreditorerne offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system.

I anordningsudkastet er det foreslået, at sådanne frister forlænges til 7 uger. Hvor fristen for at reagere i lov om erhvervsdrivende fonde er fastsat til 3 måneder, foreslås der dog ingen forlængelse af fristen i anordningsudkastet.

4.3. Registreringer om fondes forhold offentliggøres fremover alene i Erhvervsstyrelsens it-system

Alle registreringer om virksomhedsforhold, herunder om de erhvervsdrivende fonde, offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system, således at oplysninger, der er offentligt tilgængelige i henhold til bl.a. lov om erhvervsdrivende fonde, kan ses online på hjemmesiden datacvr.virk.dk.

Efter den gældende anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om erhvervsdrivende fonde offentliggøres registreringer om grønlandske erhvervsdrivende fonde desuden i Grønlandsposten, som to gange om måneden indeholder oplysninger om registreringer om Grønlandske virksomheder, herunder grønlandske erhvervsdrivende fonde, der er foretaget i Erhvervsstyrelsens it-system.

I anordningsudkastet foreslås det, at offentliggørelse i Grønlandsposten ikke videreføres, således at offentliggørelse af registreringer om grønlandske erhvervsdrivende fonde fremover alene offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system. Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget i afsnit 4.2. om, at fristen til at reagere på opfordringer til kreditorer og kapitalejere til at anmelde krav foreslås forlænget fra 4 til 7 uger i anordningsudkastet.

5. Anordningens ikrafttræden for Grønland og overgangsbestemmelser m.v.

I medfør af anordningen skal der udstedes en række bekendtgørelser, herunder om ikrafttræden og overgangsbestemmelser.

Det foreslås således i anordningsudkastet, at tidspunktet for anordningens ikrafttræden fastsættes ved bekendtgørelse. Grønlands Selvstyre vil naturligvis blive inddraget heri.

Det er tanken at foreslå, at anordningen kommer til at træde i kraft den 1. januar 2017.

I anordningsudkastets § 133 er der foreslået en række overgangsbestemmelser, som skal lette overgangen fra reglerne i den gældende anordning til reglerne i den nye anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om erhvervsdrivende fonde. Endvidere er der indsat en bemyndigelse til erhvervs- og vækstministeren til at fastsætte yderligere overgangsbestemmelser, hvis der viser sig at være behov herfor.